

L' IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES DE VARIES SOCIETATS DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número.....	0'05	cèn. pta.
A domicili. Es trimestre.....	0'65	»
Un any.....	2'60	»
Per dotzenes.....	0'45	»
Núm. a atrassats des 2.ª tom.....	0'06	»
Id. id. des 1.ª tom.....	0'07	»

SONARÀ CADA DISSAPTE COM HA SONAT FINS ARA
SI T'É VENT À SA FLAUTA.

ADMINISTRACIÓ: CADENA DE CORT, N.º 11.

Fóra Palma. Dins Mallorca.....	3 mesos.....	0'85
1 any.....	3'25	»
Dins Espanya.....	3 mesos.....	1'00
1 any.....	3'50	»
A Ultramar y s' Estrangè.....	3 mesos.....	1'50
1 any.....	5'00	»

ARMADANS Y ESPANYOLS.

(HISTÒRICH.)

I.

L'any 1480, día 7 del mes de Maitx, à les dotze de la nit, En Pere Odon Espanyol, se despedia de la séua amada donçella; l'endemà havia de posarsè en camí per anà à guerretjà, puis axí ley manava lo séu rey y señó, el molt poderós Don Ferrand II.

A una baixa finestra qu' encreuats de ferro té, d'una gran casa-palau, està l'hermosa Arnalda amb les llàgrimes à n'els uys jurantli amor etèrn.

Les hores de la nit passan y els enamorats no es tèmen; prest la claror de l'aua els recòrda qu'es deuen havè de separà.

Sospirs y llàgrimes, promèses y juraments, es l'única còsa que s'ou en aquell tan trist moment.

—No plòres, senhora mía, (li diu lo gentil galan,) prest lo cap acalarèm dels sarrahins vanitosos, y lo rey premiarà les pròves de valentia que jò promèt donarli; després volaré tot seguit à los téus brassos triufant y amb més amor si es possible del que t'hauré tengut may.

—Si els presentiments no m'enganan, me pareix qu'aquesta es sa darrera vòlta qu'escolt les téues tan dolces paraules. Si tal ha de succehí, que Deu tenga pietat d'aquesta la séua esclava, que me trèga d'aquest mon, ahont tan pesada me seria la vida.

Y passa una hora més amb sa llarga despedida, y els dos enamorats no s'eparan. Lo día ja s'vengut y també es arribada l' hora de que n'Español parteixca.

A la fi es separan; n'Arnalda blanca com la cèra, està darrera els retxats amb so mocadó à n'els ulls, no tenguent forsa per deixá aquell lloch ahont altre temps tant havia gosat; y are lo séu còr li diu que may més hey escoltará lo séu Espanyol amat.

II.

El día 2 de Febré de l'any 1489, En Jaume Armadans, cavalcant un ufanós cavall, passava per lo carré de Sant Francesch; quant fench devant de la casa d'En Rodrigo de Sant-Martí y del séu gènre En Pere Odon Espanyol, surt à sa finestra d'aquella casa una criada amb un pitxeret d'aygo y la tira à n'es carré, però amb tan mala sòrt, que va aplegá de plè lo cavallé y cavall que per su devant passavan.

N'Armadans alçá es cap tot furiós, y vejent encara sa criada à sa finestra, que havia quedat tota estorada; abaixa des cavall y entra dins lo pati de la casa d'En San-Martí; puja s'escala y per la séua pròpia ma òbri sa pòrta. N'Unissa, la senhora de la casa, se presenta demanantli conta d'aquella tropellia, més éll sens escollarsè més rahons s'atreveix à posarli sa ma demunt perque no li aturàs el pas, y quant fench à un corredó, tròba la pòbre donçella qu'aquella petita falta acabava de cometre, y tanta era la ràbia que d'En Armadans s'apoderá, que després d'haverla ben mal parada, p'en terra la rossegá sense gens de compassió.

Quant En Pere Odon Espanyol arribá à lo séu alberch, n'Unissa, la séua espòsa, tot lo passat li contá. N'Unissa era venjativa y com à nòble dama de lo cavallé Espanyol, la venjansa demanava de l'afronta qu'amb ella s'havia comès, posantli sa ma demunt.

N'Espanyol li jurá qu'aquell mateix día quedaria venjada . . . . .

A les dotze de la nit, per los foschs carrés de Ciutat, s'ou encara el bogiòt de les comparses de desflessats qu'à retirar-se comensan.

Lo nòble En Jaume Armadans y la séua espòsa Arnalda, ja feya una bona estona qu'à n'el lliit reposavan; mes n'Arnalda, aquella nit tenia un trist presentiment que no la deixava dormí; per poch soroll que sentís, ja despertava lo séu espòs; aquest tot seguit posava ma à la daga qu'al costat del lliit penjava, mes després que ben despèrt esta-

va, coneixia que no eran més que manies de n'Arnalda y tornava adormirsè.

De sopte ses pòrtes de sa finestra cauen fètes estèlles y sa claró de la lluna ompli es dormitòri; al mateix temps una ombra entra daga en ma; n'Arnalda pega un crit, y n'Armadans en méns temps del que se necessita per espressarhó, ja va està embotonat amb el que amb tant de atreviment assaltava la séua llar.

—Socors, (crida n'Arnalda, aferrada per ses cames d'aquells dos homos.)

Prest va acabá aquell combat de pit à pit; un d'els dos pegá un jamech y caygué tan llarch com era murmurant eixas paraules:

—¡Traydó y vilá!

N'Arnalda pegá un crit y caygué mitja defallida demunt lo séu marit.

N'Espanyol, dret y amb la vista ficsa demunt la séua víctima qu'agonisava à los séus pèus, digué:

—No es traydó, ni vilá, Armadans; el quí estès t'ha deixat, es cavallé y tan nòble com tú; Pere Odon Espanyol se diu lo tén matadó.

—¡Pere Odon Espanyol! (tot seguit digué n'Arnalda alsantse de demunt lo séu marit.) ¡Deu del Cèl! ¿será possible?

—¡Arnalda! (esclamá n'Espanyol du-guentla à sa finestra;) ¡tú, aquí? ¡tú, junta amb lo méu inimich?

—Calla, calla, per Deu; aquí à n'el méu costat està la téua víctima y jò que molt prest heu seré; benehida sia la téua mà que de la vida ma lliura.

—¿Que dius, tú morí? ¡Arnalda! ¡Arnalda! en tan malahida hora t'he baguda de trobá, quant per espay de nou anys com un loco t'he cercada.

Més encara no havia dites aquestes paraules, quant n'Arnalda fé un esfòrs y se despreguè de les mans que la subjectavan, cayguent demunt n'Armadans.

Per departí als combatents havia rebut una ferida à n'el costat, del ferro d'En Espanyol.

Assaltan després la finestra los amichs d'En Espanyol, fent tal bogiòt, que la servitut d'En Armadans que de rès s'havia temut, molt prest va està devant d'ells amb les armes amb sa má.

Y à demunt de los cadavres d' En Armadans y de n' Arnalda, tot ferosos se acometen Armadans y Espanyols; els primers amb poch nombre; y prest sa majoria d' ells estèsa vá quedá.

N' Espanyol sens armas de cap casta y p' el mitx d' els combatents, la mòrt tan sòls cercava, puis no poria oblidá qu' aquella que tant estimava en tan mal hora va ferí. Però la mòrt d' ell fogia, quant més que may la desitjava, una força superió guardá la séua vida.

D' els servidors d' En Armadans, sòls tres en vida quedavan y còm à lleons ferosos venjar lo séu amo volían. Un d' els tres caygué ferit, però ántes de morí, volgué per sa séua má venjá à lo séu señó, fent un gran esforç, s' aixecá de la terra altre vòlta y clavá la daga qu' amb sa ma portava dins lo pit d' En Espanyol.

—Gracies..... ¡Deu me valga!.....

Foren les derrerres paraules d' En Pere Odon Espanyol.

III.

A les nou del dematí del día 2 de Novembre de l' any 1490, día de la Comemoració dels Difunts, lo Cèl estava encapotat, apar que volgués participá de la triste festa dels qui l' altre mon habitan.

Aquest día es de dól per tothom; els que p' el carré transitavan, duyan escrit à sa cara la pena que sentían al recordá una qu' altre persona de lo séu còr molt volguda y à qui La Mòrt inhumana havia llevat la vida.

Les Iglesias van omplintse de nòbles y de vilans, per assistí à l' ofici dels difunts. Entrèm nòltros à sa de Sant Francesch. Quant posám el pèus dins aquell temple apar que se repòsin totes ses passions, per deixá més lloch à s' adoració de Deu.

L' Iglesia de Sant Francesch aquest día estava tota cubèrta de draps negres, adornats amb escuts dels nòbles mallorquins.

A les deu comensá à omplirsè la nau amb les families més nòbles de Palma, damas y cavallés vestits de dól rigorós; cada familia feya un ròtlo devòra de lo séu sepulcre. Després entràren els menestrals y pòbres, componguentsè axí còm porían per tots els recones y duguent escrit à la séua cara lo dól que no porían dú en lo séu vestit.

Su mitjan lloch de la nau y à la drete del altá majó, té lo séu sepulcre la familia dels Espanyols, dues passes més amunt y à n' el mateix costat hey tenen lo séu els Armadans.

Quant los Armadans passàren per devant dels Espanyols, no pogué de méns En Francesch, cosí des difunt, de dirigí los ulls amb molt de desprèci y òdi, à n' Unissa y à lo séu germá.

—Mira amb quin desprèci, (va dí n' Unissa à lo séu germá,) mos ficsan la vista los Armadans. Còm donen à co-

neixe la sanch vilana que per les séues vènes corre.

—No temis, germana méua; molt prest lo día vendrá que son orgull acalarèm, venjant al mateix temps la mòrt de lo méu cuñat. ¡Oh, Armadans, Armadans!

Al temps d' aquesta exclamació, tornava passa n' Armadans, y ohint lo séu nòm per un dels séus inimichs, s' aturá à devant d' ell y li digué:

—Lo méu nòm en vòstra boca indigne sou de tení.

—Quant estèm fora d' aquí y amb la espasa en má, eus demanaré conta de les vòstres paraules.

—No es tan nòble y lleal la vòstra rassa que pit à pit y à la claror del día à tal cosa s' atrevesca; costum es de vòstra casta acometre amb traydoria, assaltant còm bandeljats les cases dels cavallers.

Una espasa se veu brillá y derrera aquesta un' altre, y després tres, y quatre, y cent, totes elles amenassant l' alta bòveda de lo temple del Señó.

Ni lo sagrat d' aquell lloch, ni les pregaries de les dames, ni les paraules de pau que diuen los freres, pòden contení aquella còlla de condemnats qu' ha convertit amb infern lo lloch que fench consagrat.

La sanch corre amb abundancia per demunt dels negres paños y no se sent més que de les dagues lo aterradó rendu, entremesclat amb jamechs, blasfèmies, plòrs y desdítja.

Mes de còp totes les armes s' acalan, els ferits los jamechs conténen, les damas los séus llaments, y els combatents lo coratge.

P' el mitx de la Iglesia un venerable sacerdot coronat de blanchs cabells, portava lo Santíssim; fent que l' avalòt acabás à devant lo Senyor de misericòrdia y de pau.

Mes de trescents foren els que quedaren sens vida aquell dematí. La ciutat de Palma estava horrorisada de lo que havia succehit.

Les pòrtes de Sant Francesch foren tancades y no s' obriren fins que de nou fench consagrada l' Iglesia.

No paràren aquí els òdis d' aquelles dues families, sinó que se fèren dos partits anomenats Canamunts y Canavalls, els quals hont-se-vulla se trobàssen uns y altres, feyan la ciutat de Palma teatre de ses més farestes escenes, fins que l' intervenció del Rey conseguí unirlas de bell nou, després d' havè castigat els principals promotors.

PEP DE TOTS.

CLAMORS DE LES ANIMES DEL PURGATORI.

¡Los qu' estau al mitx del mon
Teniu de nòltros pietat!
Pais que moltes penes son
Las que sufrim p' el pecat.

En aquest lloch de torments
Purgam amb dolors terribles,
Per gusts y plers d' un moment
Unes pènes tan sensibles.

¡Ay, si vòltros un instant
Venguesseu dins aquest lloch!
¡Veuriau aquest gran fòch
Que mos está atormentant!

Privades per algun temps
De veure de Deu la cara;
No sabèm si tart, ó si ara,
Sortirèm d' aquests torments.

Per culpes que no 'n feym cas
Quant estam en mitx del mon,
Ara veym quant graves son
Tots els més petits pecats.

En Deu rès ocult hey ha;
Éll tot heu judica y veu;
Es precís qu' heu contempleu,
No vos podeu descuydá.

Ara aquí que teniu temps
Viscau puis sempre bé en Deu;
Observau los Manaments
Que llavò vos sabrá greu.

De nòltros no 's olvideu,
Oferimós molts sufragis,
Y del mon en los naufragis
Victoriosos sortireu.

En prenda de tal obrá
Per d' aquest lloch treurermós;
—Cent per un podreu lográ
Amb un ben-estar dítxos.

Y nòltros desde la glòria
Pregarèm per tots à Deu,
Que junts à n' el costat séu
A n' el Cèl cantèm victòria.

P. G. F.

ELS MÒRTS.

Ja es tornat aquell día de truy en que els vius plòran els mòrts ó per milló dí se riuen d' els difunts fentlos servi de motiu per ostentá sa vanitat d' aquest mon, dins un lloch ahont hey reyna sempre sa igualdat més absoluta que debades vòlen rompre aquest día ses persones mundanes.

Deixau descansá els pòbres mòrts que no vos demanan rès, ni adornos, ni coronas, ni lletreros, ni monuments. Si qualche còsa vos demanan son oracions qu' es cabalment lo que vòltros més los escatimau. Es séu còs s' es tornat pols y no ha mesté birimbòyes, ni vestits, ni palaus, ni ostentació. Lo qu' es conserva encara es sa séua ánima, y no dins es Cementèri; y aquesta es sa qui vos suplica un pòch d' aliment. S' aliment de s' ánima son ses nòltres pregaries.

Demá, qui sab, nòltros serèm confreres d' aquesta confraria y tal vegada hey entrarèm sense provisions. Fassèm ara

que som vius provisions adequades per llavò, pensant y reflexionant que La Mòrt no té domini més que demunt lo que ja neix mòrt, s'esperit, però, que es s'imatje de Deu, no se mòr may; y reclama tota sa nòstra atenció y cuydado porque rès li falt es dia que s'haja de desprende d'aquest tròs de carn mòrta que 'l té fermat en el mon.

Perque puga volà per l'Infinít espay ha mesté ales lleujeres y fortes y aquestes sòls les crien ses virtuts cristianes, ses oracions de bòn còr y es vertader Amor à Deu son creador.

PEP D' AUBEÑA.

À LES SANTES ANIMES DEL PURGATORI.

ANAGRAMA.

Redentor amabilíssim!
 Tèrn descans donau-mòs,
 Que sufrim amb vus d'òrs
 Un torment terribilíssim.
 Inclinau, ¡Jesús amable!
 Els vòstros uys amorosos;
 Mirau es nòstros plorosos
 En aquest llòch lamentable.
 Teniu compassió de nòstros!
 Escoltau nòstro clamor;
 Repòs demanám, Señor!
 No olvideu que som fills vòstros.
 Ajudau-mòs, pues, ¡oh, faèls!
 Mirau, no vos descuydeu,
 Donau-mòs consòl y tendreu
 Obres de mèrit p' el Cèl.
 No mos fasscu pues es sord
 A lo que vos suplicám;
 En mitx de tan gran dolor
 Indulgència demanám.
 Sanch Divina, Sanch Preciosa,
 De Nòstro 'n Deu Redentor!
 Ouu el nòstro clamor,
 Mostra-vòs molt piadosa;
 I axí serà molt ditxosa
 Nòstra sòrt, ¡oh, Salvador!
 En el Cèl amb Vos, Señor.

P. G. F.

XEREMIADES.

Rebèrem sa visita des nou periòdich sa *Revista de Inca*, y ley hem tornada amb so nòstro setmanari, desitjantli tota casta de prosperidats, y que la vejèm creixe prest.

Rebèrem una atenta invitació de la senhora Rectora del Col·lègi de la Puresa porque assistissem à sa festa d'aquest establiment que se va celebrá es diumenge, dia de les Vèrges. Sabèm que va essè una festa digne d'aquell Col·lègi y molt concorreguda. Nòstros per causes impensades no poguérem anarhi y mos va sèbre molt de greu.

Li donám axí mateix les gracies.

Tampòch poguérem assistí p' el mateix motiu à sa festa des Col·lègi des Pònt d' Inca, encara qu' haguésem promès no faltarhi à n'es séu digne Directó Don Llorèns Cruelles, que mos havia invitat amb gran deferència.

¡Qu' hem de fé! Serà un altre any si Deu ho vol.

Devòra es Jordi Botánich hey han posat una font pública. Fins aquí va bé y s' Ajuntament s' es portat de lo milló porque ja era necessari.

Però s' aygo que ratja té gust de gas. Si aquesta es una beguda medicinal perquè els malalts que van al hospital en began y s' en tornan à ca-séua bòn y sans abans de pujá sa còsta, milló va encara.

Però diuen que no es axí, sinó qu' es per havè volgut aprofitá un canó de plom qu' havia servit p' es gas; y aquells vey-nats tròban ara es gust de gas dins ses sopes, dins es bròu, dins un tassó d' aygo, y axò los fa pòca gracia. Axí ja no va tan bé y si axò heu han fèt per economia es estat un estalviament mal entès.

Si s' Ajuntament vol trèure doblés des plom véy, que 'l vènga à tróssos es dis-sapte de Sant Juan à ses criades de Ciutat que 'n cercan ferm per fondrèl l' endemà mitxdia.

EPITAFIS.

Aquí descansa un bergant
 Qu' heu vengué à cavall qualcant.

Un Municipal aquí
 Jau porque de tant de corre
 Se rebená, y morí.

Adins aquest clòt de tèrra
 Hey está enterrat En Pau:
 Amb sa dòna estava en guèrra,
 Y vengué per tení pau.

Dins aquesta llòsa hey ha
 Es còs fret de na María
 Que trenta dos anys tenia
 Quant comensá à festetjá,
 Y de tanta d' alegría
 Se va deixá d' alená.

Dins aquesta sepultura
 Hey ha En Brau de Són Suñé;
 Hòmo d' horrenda figura
 Breguista còm es primé.
 ¡Quina mudansa tant gròssa
 Qu' ha fèta dins tan pòch tèmps,
 Cuchs el menjan dins sa fòssa
 ¡Y ell heu consent. No 's mòu gens!

Aquí dòrm na Bèt Rubí
 Que fadrina va morí:
 A sa mare queixes dava
 Que sempre la despertava
 Un pòch massa dematí.
 ¡Ja podrà dormí à volé
 A n' es llit ahont jau are

Sens temó de que sa mare
 Venga aquí à despertarliè.

Un mercader aquí hey ha
 Qu' amb molts d' engiñs y d' engañs
 A dins méns de deu anys
 Vint mil lliures replegá.
 May enganat va quedá;
 Sòls un pich per desventura
 Quant ja tenia veyura
 Amb La Mòrt va fé un barat;
 Li da tota s' heretat
 Per nóu pams de sepultura.

FEROSTAS.

Aquí jau un carnicé
 Pòch afectat d' aná à missa.
 Venia carn estentissa.
 ¿Sa des séu còs que deu fé?

Sepultura d' un dolent,
 Forsarrut y tarambana.
 El va matá una tersiana.
 ¿Qui d' els dos fonch més valent?

Jau abaix d' aquella creu
 Sa sògra d' En Pep María
 Que deya quant se moria
 Gènres méus. ¡M' aïorareu!!

Aquí descansa allargat
 Un fíy d' En Geròni Mèssa.
 Una panxada de vèssa
 El va dú à l' Eternitat.

Dins sa tomba ben tancada
 Jau na Teresa Fregay.
 Dilluns devant es miray
 Morí d' una rabiada.

Dos calatrevis de pells
 Están dins sa sepultura.
 Avuy no 'n ténen per ells
 De verde ni de madura.

Un gran tenedó d' accions
 Jau baix d' aquesta tarima.
 Morí d' un panxó de prima
 Qu' el deixá sense piñons.

Aquí jau un pòbre poll
 Qu' amb sa primera volada
 Prengué tal carabassada
 Que morí de tant sodoll.

Aquest morí sense mal
 Y sense mes malaltia
 Qu' es susto de veure un día
 Papé de colo-nial.

MESTRE GRINOS.

UN EPITAFI DES CEMENTERI DE BARCELONA

que no deixa d' esse epigramàtich.

Josèph Verneda 'm diguf:
 «Jò que sense mals ni dañs,
 Passats setanta nou anys
 Robusto y trempat visquí.
 Un metje,..... no diré quí,
 Sòls un día 'm visitá,
 Un vomitiu m' ordená,
 Responguí que no 'l volta.
 Ell diguí que 'm curaría,
 Y vas morir l' endemà.»

ESTODIANT DOBLEGAT.

—¿Que fas aquí Bèt Maria?
—Fas vaumes p' els qui no vòlen
Venirme à fé compaña.

CLARET Y POQUET.

COVERBOS.

Axò va per aquells que quant passen per un Cementèri en llòch de resá algunes oracions per ses ànimes d'els faèls difunts allà enterrats, encara fan bèfa d'èls amb paraules ridicules é impròpies.

Escoltauho bé qu' es històrich.

Un vespre passavan per devant un Cementèri dos *petis-currís* d' aquells que vòlen fé de valents; y per quant aquell Cementèri no estava acabat del tot, y per altre part hey havia ja un difunt enterrat, anomenat vulgarment el *sen Cap-blanch*, s' autoritat el feya custodiá per dos dependents séus de dia y nit, lo que ignoravan per complet es dos *pollos* citats, y volguent gaslà una broma amb aquell difunt, digueren molt fort:

—¿Cap-blanch, que vens?

Y aquells guardes que fóren molt perspicassos per sèbre respondre, varen dí:

—Sí: esperèt y 'm posaré ses varques.

Quant aquells sentiren aquella resposta, heu donàren à ses cames amb un susto que no fonch de dí.

Consequències des cas: 1.ª sa netejada y rentada de dues camies y dos calçons amb tota prontitut: 2.ª dues sangries: 3.ª tres pessetes y dos cèntims de *calaguala* y no sé quantes à n' es metges y barbés: 4.ª tres mèsos d' aná *còp-piu*: 5.ª no podè passá pús p' els Cementèris en fé dos doblés de fosca.

Recepta preservativa: Un Pare-nòstro Ave-Maria y *Requiem æternam*.....

***

Un gran personatge visitava es Cementèri, plè de tristó, al veure aquells munts de tèrra que forman ses tombes.

Amb axò, notá de prònte sa presència d' una atlòta jove, pàlida, ajoneyada demunt una llòsa, homida encara, y que amb so ventay feya ecsagerats moviments.

S' hi acostá es personatge, y digué à s' hermosa jove qu' allà es trobava:

—¿A quin parent plorau?

—A mon marit.

—Mes, ¿per qué ventau d' aquesta manera sa séua tomba? Tan mateix no ha de torná amb vida es còs des vòstro car espòs.

—¿Ah! (contestá sa jove), es que li vaitx jurá no tornarmé casá fins qu' estigués sèca sa tèrra que 'l cubreix, y per axò cada dia vench à ventarlé perque s' homitat desaparezca lo més aviat possible.

***

CORRESPONDENCIA.

Barcelona 28 d' Octubre de 1883.

TOTS SANTS.

Corones, panellots y castañes torrades; vat' aquí sa fruyta d' aquest temps y que se vèn per tot arreu es día de Tots Sants.

Ses corones mos fan pensá qu' havèm de fé uy y es molt just qu' aguantèm aquest còp ben re-forsats, y menjèm qualche cosa dolsa, ja qu' hem de beure un glop tan amarch.

Ses corones mos fan pensá en sos que s' en anàren des nòstro costat y es molt just que fas-sèm veure qu' els estimàvam possantlosnè una demunt. Llástima que moltes que son de ròses no sian d' espines y axí poríam lletgí s' història del que jau devall d' ella.

Però som afectats de desfrèsses. En es cò y tot mos posám caretà.

Aquests díes molts desfrèssan s' igualdat des reyne de La Mòrt, còm també sòlen desfrèssá sa des naixement. Axí va el mon.

Vint díes abans des d' avuy ja hey ha castañeres per tots es cantons. Ses fàbriques de París envían corones de tota forma y material, pedra, fusta, vidre, ròba, papé; cad' any vénen d' última móda, y axí es mòrts no quedan enrreia. Los fan seguí sa corrent.

Es segú que si qualche dòna calavera pogués trèure es cap y veure còm enjóyan sa fatxada de ca-séua, se tornaria estirá contenta; altres treurían son bras pelat y arreballant ses birimbòyes les farían bossins.

D' aquests tres díes n' hi ha un aristocràtic, un democràtic, y s' altre d' anarquía.

Es dissapte de Tots Sants es señoriu més granat va en cotxo à n' es Cementèri y enflòca es *panteons*. Es dematí de sa fésta tota casta de gent, y segons sa bossa, perjan per sa boca des nínxos corones grògues de sempre-vives (artificials), ò quadrets de vidre, ò versos qu' à la llarga es vèu que son fets amb molta pena. At-lòts armats d' escala, martells y tatxes, per dos cuartos afean ses presentayes, perqu' es carrers des nínxos ténen sèt pisos; axí mateix hey ha mòrts qu' están uns més amunt qu' els altres.

Es capvespre tothòm s' aboca à n' es Cementèri, ses voreres des camí bullan de gent; p' es mitx corren cotxos, tranvies y tartanets; à sa pòrta no s' hi enténen; entran à sempentes y surtan en pès; per dedins uns miran, altres lletgeixen, pòchs resan, casi ningú plòra, y molts riuen; y es vespre s' en tornan à fé sa castañada. Tota sa familia s' arreplega; n' hi ha que resan es *saltiri*, però aquesta costum va de ròta batuda; llavò sopan y s' empassòlan es panellots y si no trèuen ànimes del Purgatòri trèuen ses castañes de sa torradora y es ví de ses botelles; y si ses campanes jamegan, es que menjan riuen, y cridan, y jagan, no les escoltan perque saben s' adagi que diu: «Es mòrts à sa tomba y es vius à sa taula».

Es día d' Els Mòrts decapvespre se tira à n' es Cementèri lo mes renoué y bullanguero; y allò es un desvèri; allò es un insulto qu' es vius fan à n' els mòrts dins ca-séua.

Si es papés se poguessen mudá y que fossen els mòrts es qui fessen sa visita à n' els vius axí còm son are els vius que les fan à n' els mòrts, totes ses corones, castañes y panellots se convertirían en llamentos, crits y oracions; y aquest día seria per tothòm un día de vertadé dòl; però axí heu hem trobat y axí heu haurèm de deixá.

Son servidó

ESTODIANT DOBLECAT.

PORROS-FUYES.

SOLUCIONS Á LO DES NÚMERO PASSAT.

GEROGLIFICH.—*Hòmo sé qui's creu fé casa y ben mirat es un ase.*

SEMBLANSES.—1. *En que fan galls.*
2. *En que té esperons.*
3. *En que té cavalls.*
4. *En que li pegan.*

XARADA.....—*Pa-re-sòl.*

PREGUNTES.....—1. *Es cèba-té.*

2. *Es sè-leté.*

CAVILACIÓ.....—*Campaner.*

FUGA.....—*Mal fa qui mal pensa.*

ENDEVINAYA.—*Una llantia.*

GEROGLIFICH.

SEMBLANSES.

1. ¿En que s' assembla La Mòrt à la Vida?
2. ¿Y es Cementèri à sa Plassa de Cort?
3. ¿Y una tomba à un llet?
4. ¿Y l' Iglesia de Sòn Tritlò à un vapor?

XARADA

Sa primera y sa segona
Cercám amb un temporal;
Sa segona y sa primera
Sòlen es pintós emprá;
Primera y darrera son
Una part d' es còs humá;
Quarta y tercera verdura
Bòna p' els qui están sopant;
T totes ses quatre un mòble
Que tothòm té ben guardat.

P.

CAVILACIÓ.

¡¡RE MORTA!!

Compòndre amb aquestes lletres un llinatge.
EN PEPET.

FUGA DE CONSONANTS.

.ll .e .a.a. .e. .e .o.. .o e..a.a.a.

ENDEVINAYA.

No me vòl es qui me fá
Ni tanpòch es qui 'm fa fé
No me coneix qui me té
Ni es qui 'm vèu me vòl mirá.

Biel

(Ses solucions dissapte qui vé si som vius.)

3 NOVEMBRE DE 1883

Estampa d' En Pere J. Gelabert.